

Dr. Horváth Zita felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár

Meggyőződésünk, hogy a határon túli magyar oktatást is az egységes magyar nemzeti oktatás dimenziójában, az egységes Kárpát-medencei oktatási térben kell szemlélnünk, fejlesztenünk – felelte a Magyar Fórum megkeresésére Dr. Horváth Zita felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár.

Mit mutat a Tempus felmérése?

– 2016 áprilisában végzett felmérést a témában a Tempus Közalapítvány, mely arra irányult, hogy országos szinten mérje fel a hazánkba érkező ösztöndíjas és önköltséges külföldi felsőoktatási hallgatók véleményét, elégedettségét és igényeit. A kutatás az intézményekkel kapcsolatban a döntési szituációkra fókuszált, lévén a felsőoktatási ágazat nemzetköziesítéssel kapcsolatos célkitűzései szempontjából ezek a legfontosabbak. Az adatok azt mutatják, hogy a diákok megélhetési, ár–érték aránybeli, kulturális, országimázs szempontokat mérlegelnek a választásnál. Természetesen az oktatás színvonala is fontos szempont, ám a kutatás nem fókuszált külön intézményekre. Egy-egy intézmény népszerűségére a külföldi diákok arányszámából is tudunk következtetni. Ebben a megközelítésben az állam által fenntartott intézmények közül a nemrég önállósodott Állatorvostudományi Egyetem a legnépszerűbb, a hallgatóinak több mint fele külföldről jött. De kiemelkedően népszerű a Semmelweis Egyetem és a Színház- és Filmművészeti Egyetem is. Kimondottan magas külföldi hallgatói hányaddal rendelkezik néhány további kisebb egyházi és magánintézmény is.

Főleg mely intézményekbe jönnek külföldi diákok tanulni és vendégoktatók tanítani?

– A legtöbb külföldi hallgatót 2016 őszén a Debreceni Egyetem fogadta, szám szerint 4321 főt, ezt követi a Semmelweis Egyetem 3470 fővel, majd a Szegedi Tudományegyetem 3208 fővel. Alapvetően a széles profilú tudományegyetemek és a budapesti nivós szakintézmények fogadtak sok külföldi hallgatót

Mik játszanak szerepet a nemzetközi hallgatók informálódásában, valamint egyetemválasztási döntésében?

– A Tempus kutatása konkrétan rákérdez erre a témára. A válaszokból egyértelműen arra lehet következtetni, hogy a nem magyar diákok is a magyarokéhoz hasonló módon tájékozódnak: alapvetően az interneten, barátoknál, családtagoknál, az érintett intézményeknél érdeklődnek. Külföldön tervezett tanulás esetén a listához hozzájön a nagykövetség vagy kulturális intézet, illetve a célországban már tapasztalatot szerzett, korábbi hallgatók véleménye. A döntést még az befolyásolja, hogy vannak-e az adott országban lehetséges szociokulturális kapcsolódási pontok, a kiszemelt intézménynek van-e a küldő országban látható tevékenysége.

A Horizont 2020 az unió kutatás-fejlesztési és innovációs politikáját 2014–2020 között meghatározó program, amely minden eddiginél nagyobb, közel 79 milliárd eurós költségvetéssel gazdálkodik. Milyen feltételekkel és mennyi hazai intézmény tudott bekapcsolódni ebbe a programba?

– Az Európai Bizottság május végén tette közzé részletes félidei értékelését a nyílt nemzetközi versenyben közvetlenül pályázható, Brüsszelből finanszírozott támogatást jelentő, kiválóságot ösztönző keretprogramról, amelyre évi 30 ezer projektjavaslattal pályáznak az európai kutatók és fejlesztők. Eddig több mint 140 millió eurót, azaz 42 milliárd forintot meghaladó forrást nyertek el a hazai intézmények, vállalkozások az Európai Unió Horizont 2020 kutatási, fejlesztési és innovációs keretprogramjában. A hazai H2020-as „toplistán” az egyetemek közül a támogatások nagysága alapján a Semmelweis Egyetem, míg a támogatott projektek száma alapján a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem áll az élen. A hazai pályázók a legtöbb forrást az információs és kommunikációs technológiák fejlesztésére (5 milliárd forint), az élelmezésbiztonság, fenntartható mezőgazdaság és erdőgazdálkodás fejlesztésére (4,5 milliárd forint), valamint az intelligens, környezetkímélő és integrált közlekedés fejlesztésére (3 milliárd forint) témakörökben nyerték el.

Miért éri meg a Horizont 2020-hoz csatlakozni?

– A Horizont 2020 programban való részvétel komoly lehetőség minden K+F+I tevékenységben érdekelt szervezetnek. A jelentős anyagi támogatás mellett a nemzetközi kapcsolatok erősítését is elősegíti a pályázatokon való sikeres szereplés. Emellett komoly presztízsértéket jelent minden támogatást nyert kutatási pályázat, hiszen a központi pályáztatás miatt az európai szintén folyik a verseny, így a siker egyben a kutatási tervek nemzetközi versenyképességéről is tanúbizonyságot ad.

Mi a Stipendium Hungaricum program oktatáspolitikai célja?

– A kormány a Keleti és Déli Nyitás politikájának és ehhez kapcsolódó hosszú távú külgazdasági, gazdaságpolitikai céljainak megvalósulása érdekében ösztönözni kívánja a legkiválóbb külföldi hallgatók magyarországi tanulmányait, ezért ennek támogatására ösztöndíjat alapított Stipendium Hungaricum néven. A külföldi diákok részvétele a magyar felsőoktatásban gazdasági, tudományos előnyökkel, és országhép-javítási lehetőségekkel jár. A magyar állami ösztöndíjrendszer a kétoldalú oktatási, kutatási megállapodások mentén e lehetőségek kiaknázását szolgálja. 2013 őszén 47 fő ösztöndíjas hallgatóval kezdte meg működését a program, melyben a 2016–2017-es tanév tavaszi szemesztere során már 2909 fő külföldi hallgató vett részt. A 2017-es év jelentkezési időszakában 48 partnerországból pályázhattak jelentkezők az egyéni ösztöndíjakra. A határidő leteltéig 15005 pályázat érkezett be. A felvételt nyert és beiratkozott hallgatók pontos számáról 2017. szeptember végén áll rendelkezésünkre adat.

Sikerült mára népszerűsíteni a világban a versenyképes magyar felsőoktatást?

– A népszerűsítő tevékenység jelenleg is zajlik, nem tekinthető lezártnak. Számos nemzetközi oktatási vásáron jelenik meg Magyarország, online-kommunikációs tevékenységet folytat. A magyar intézetekkel is élénk munka folyik ezen a téren a Tempus Közalapítvány szakmai támogatásával, jelenleg a Campus Mundi program finanszírozási hátterével.

A Campus Mundi ösztöndíjprogram milyen ösztöndíjtípusokat kínál a világ szinte bármely országába?

– A program keretében a hallgatók számára a mobilitási ösztöndíjakra vonatkozó pályázati felhívásokat először 2016. január 27-én tettük közzé: külföldi részképzésre, szakmai gyakorlatra és rövid távú tanulmányutak megvalósítására évente kétszer, a tavaszi és az őszi pályázati fordulóban nyújthatnak be pályázatot a hallgatók.

Ügyelnek arra, hogy a pályázat kitöltési űrlapok ne legyenek túlságosan bürokratikus nyelvezetűek?

– Természetesen, ez ma már minden adminisztrációs folyamat szervezésekor alapkövetelmény, nincs ez másként a kifelé irányuló felsőoktatási mobilitást ösztönző program esetében sem. A Campus Mundi program bonyolítója sok-sok éves tapasztalattal rendelkezik a témában, gördülékeny, ügyfélcentrikus módon bonyolítják a hallgatók életében komoly eseménynek számító szemeszterek szervezését. A gyakran ismételt kérdésekre vonatkozó válaszok és egyéb hasznos információk a www.campusmundi.hu oldalon elérhetők.

Mi a tapasztalat, akik részt vettek a Campus Mundiban, itthon jobban tudják kamatoztatni tudásukat?

– A külföldi részképzést vagy szakmai gyakorlatot végzett hallgatók számos képességet, kulturális és szakmai tapasztalatot szerezhettek tanulmányaik során. Az oktatói mobilitáson keresztül javul az oktatók kapcsolati hálója, ismeretet szerezhettek a különböző kereskedelmi viszonyokról, vagy a tudástermelés know-how-járól.

Előadásán arról is beszélt, hogy a kormányzat célja egy egységes Kárpát-medencei oktatási tér kialakítása. Ezt miből, és hogyan képzelik el?

– Meggyőződésünk, hogy a határon túli magyar oktatást is az egységes magyar nemzeti oktatás dimenziójában, az egységes Kárpát-medencei oktatási térben kell szemlélnünk, fejlesztenünk. Ez alapján azonos mennyiségi és minőségi elvárásokat kell figyelembe vennünk, melyeket érvényesnek tartunk a magyarországi oktatásban is, ezáltal biztosítva azt, hogy a magyar nemzet tagjainak ugyanazon esélye nyíljon a tudás megszerzéséhez, az egyéni érvényesüléséhez, a közössége fennmaradásához és fejlesztéséhez, éljen akár szomszédos államok valamelyikében vagy a diaszpórában vagy az anyaországban. A fenti célok érvényesülése érdekében a tárca támogatja a külhoni magyar pedagógusok magyarországi és szülőföldi továbbképzéseit és a Kárpát-medencei pedagógiai módszertani központok és a határon túli magyar oktatást segítő további szakmai szervezetek tevékenységét. Támogatjuk a magyar nyelvű tankönyvek, segédanyagok és taneszközök biztosítását, külhoni tanulmányi versenyek, tematikus szaktáborok lebonyolítását, a szórványban és a diaszpórában folyó magyar nyelvű oktatást. A tárca segíti a szomszédos államokban működő, magyar nyelvű oktatási tevékenységet folytató felsőoktatási intézmények és a magyarországi felsőoktatási intézmények külhoni székhelyen kívüli képzéseinek összehangolását, a Kárpát-medencei magyar hallgatói és oktatói mobilitás új rendszerének kiépítését, a határon túli magyar felsőoktatási szereplők tevékenységének fejlesztését, a külhoni magyar oktatók és hallgatók ösztöndíjazását. Erre a 2016. évi költségvetésből közel 2 milliárd forintot fordítottunk. 2017-ben még ennél is nagyobb összegű támogatást fordítunk ezeknek a céloknak a teljesülésére.

Egyenértékű lehet például a kolozsvári Babes–Bolyain szerzett magyar tanári diploma az ELTE-n kiadottal?

– A végzettségi szint tekintetében a magyarországi tanári oklevéllel megfeleltethető a Babes–Bolyain szerzett tanári oklevél. Foglalkoztatás szempontjából pedig a mindenkor képesítési előírások az irányadóak. A külföldön szerzett szakképzettségeket munkavállalás esetén honosítani kell, a szomszédos országokban szerzett magyar tanári végzettség az anyaországban is egyértelműen elfogadott és szakmailag támogatott.

Lényeges, hogy idehaza és a szomszéd országokban egyre többen tanítsák, és tanulják a magyart mint idegen nyelvet?

– A magyar nyelv az Európai Unió hivatalos nyelve, a szomszédos országokban hivatalosan elfogadott kisebbségi nyelv vagy regionálisan hivatalos nyelv. A magyar nyelvközség tagjai anyanyelvi helyzetük tekintetében anyaországiak, őshonos Kárpát-medencei kisebbségek és a nagyvilágban élő emigráns csoportok. Az anyanyelvi nevelés legfontosabb intézményi színtere az óvoda és az iskola. Az iskolai nevelésben az anyanyelvi fejlesztést az anyanyelvi órák mellett az összes többi tantárgy, valamint az anyanyelvi fejlesztéshez kapcsolódó tanórán kívüli tevékenységek is szolgálják. A külhoni magyar pedagógusok magyarországi és szülőföldi továbbképzéseinek és a Kárpát-medencei pedagógiai módszertani központok és a határon túli magyar oktatást segítő további szakmai szervezetek tevékenységének elősegítése az anyanyelvi kultúra megőrzését segíti. A felsőoktatás képzési rendszerében a magyar mint idegen nyelv szak, tanári szak. Így az itt képzett pedagógusok megfelelő tudással rendelkeznek ahhoz, hogy itthon vagy külföldön idegenek számára oktassák a magyar nyelvet.

Van erre elég pedagógus?

– Igen, az elkövetkező évtizedekben is megnyugtatóan rendezett a magyar mint idegen nyelv tanítása.

Medveczky Attila